

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Michala Jantoše a soudkyň Mgr. Barbory Berkové a JUDr. Markéty Fialové ve věci

žalobce: **J. S.**
bytem X
zastoupený advokátem Mgr. Bohdanem Haltmarem, LL.M.
sídlem Masarykovo náměstí 19/18, 789 01 Zábřeh

proti
žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice Mírov**
sídlem P. O. Box 1, 789 53 Mírov

o žalobě na ochranu proti nezákonnému zásahu žalované spočívajícím v nepřerazení žalobce do I. prostupné skupiny vnitřní diferenciaci v červnu 2021,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

A. Vymezení věci a obsahu podání účastníků

1. Žalobce ke dni podání žaloby vykonával trest odnětí svobody ve Věznici Mírov a byl zařazen do II. prostupné skupiny vnitřní diferenciaci (dále jen „PSVD“). Žalobou se domáhal ochrany před nezákonnými zásahy žalované, které měly spočívat jednak v nezařazení žalobce do I. PSVD, a dále v užívání tzv. systému negativních poznatků.
2. Zdejší soud rozsudkem ze dne 25. 7. 2022, č. j. 60 A 89/2021-43 žalobu odmítl ve vztahu k zásahu spočívajícímu v užívání systému negativních poznatků a zamítl ve vztahu k zásahu spočívajícímu v nepřerazení žalobce do I. PSVD. Rozsudkem ze dne 29. 2. 2024, č. j. 10 As

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

250/2022-33 (dále jen „zrušující rozsudek NSS“) NSS zamítavý výrok rozsudku zdejšího soudu zrušil, neboť dospěl k závěru, že zdejší soud zatížil řízení vadou, když neprovedl dokazování u ústního jednání, a proto uložil zdejšímu soudu, aby se tímto zásahem znovu zabýval, nařídil jednání a provedl dokazování. Kasační stížnost proti odmítavému výroku NSS zamítl. Proto se soud bude dále zabývat toliko zásahem spočívajícím v nepřeražení žalobce do I. PSVD.

3. Z žaloby a následných podání vyplývá, že žalobce se dne 25. 6. 2021 od vychovatele Z. při vyhodnocení plnění programu zacházení dozvěděl, že jej plní pouze částečně, neboť dne 22. 4. 2021 porušil vnitřní řád věznice tím, že neměl řádně ve skřínce uložen civilní oděv, který byl pověšen přes konstrukci postele. Tato skutečnost byla zjištěna při kontrole cel za přítomnosti ředitele věznice Mgr. M., vedoucího oddělení výkonu trestu Ing. Z. T. a vrchního inspektora Bc. B. a následně zaznamenána formou tzv. negativního poznatku do Vězeňského informačního systému (dále jen „VIS“). Proto vychovatel Z. žalobci sdělil, že nebude podán návrh na jeho zařazení do I. PSVD. Žalobce se následně obrátil se stížností na ředitele věznice a na Generální ředitelství vězeňské služby, leč neuspěl.
4. Žalobce poukázal na to, že do I. PSVD mohl být přeražen podle čl. 28 odst. 4 vnitřního řádu Věznice Mírov (dále jen „vnitřní řád“) poté, co by dvě hodnotící období řádně plnil program zacházení, přičemž hodnotící období trvá v případě žalobce 6 měsíců. V prvním období žalobce zcela vyhověl, ve druhém nikoliv, a to právě kvůli údajnému prohřešku spočívajícímu v neuložení civilního oděvu. Podle žalobce se však tento skutek vůbec nestal. Dne 22. 4. 2021 žalobce v přítomnosti ředitele věznice ani vedoucího oddělení výkonu trestu nebyl, není mu známo, že by tito navštívili celu, na které pobýval a nikdo jej na údajný prohřešek neupozornil. Podle žalobce měli být při prošetření tohoto údajného prohřešku vyslechnuti odsouzení ubytováni na stejné cele, což nebyli. Stejně tak nebyli vyslechnuti vychovatelé devátého oddělení ani nebyly zhlédnuty kamerové záznamy. Zejména jimi by bylo prokázáno, že žalobce nebyl na své cele v době, kdy na ní měli být přítomni ředitel věznice a vedoucí oddělení výkonu trestu. V důsledku nezařazení do I. PSVD nemohl žalobce čerpat výhod, které jsou s tím spojeny. Proto žalobce navrhl, aby soud určil, že nezařazení žalobce do I. PSVD bylo nezákonné. K prokázání tvrzení, že se předmětná událost dne 22. 4. 2021 nestala, navrhl výslech vychovatele Z. a kamerový záznam.
5. Žalovaná navrhla žalobu zamítnout a uvedla, že celou záležitost na základě stížnosti prošetřila a po zevrubném dokazování dospěla k závěru, že skutek popisovaný žalobcem se dne 22. 4. 2021 odehrál tak, jak bylo zaznamenáno ve VIS. Proto žalobce nesplnil podmínky pro přeražení do I. PSVD.
6. U jednání žalobce setrval na tvrzení, že se skutek nestal, a dále doplnil, že i kdyby byl prokázán opak, bylo jeho nepřeražení do I. PSVD nepřiměřené s ohledem na nízkou závažnost prohřešku. Žalovaná setrvala na svých vyjádřeních a doplnila, že kdyby se žalobce choval řádně, nemusel by řešit nepřeražení do I. PSVD.

B. Posouzení věci krajským soudem

7. Krajský soud přezkoumal postup žalované, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době žalovaných zásahů podle § 87 odst. 1 část věty za středníkem zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

8. Podle § 82 s. ř. s. se může *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*
9. Pro poskytnutí ochrany podle § 82 a násl. s. ř. s. je nezbytné splnit pětici kumulativních podmínek: žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem správního orgánu v širším smyslu, který není rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu, nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt' jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. poskytnout (srov. rozsudek NSS ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005-65; č. 603/2005 Sb. NSS).
10. Z § 41 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o VTOS“) vyplývá, že program zacházení se zpracovává na základě komplexní zprávy o odsouzeném s ohledem na délku trestu, charakteristiku osobnosti a příčiny trestné činnosti. Program zacházení obsahuje konkrétně formulovaný cíl působení na odsouzeného, metody zacházení s odsouzeným směřující k dosažení cíle a způsob a četnost hodnocení. Pravidelnou součástí programu zacházení je určení způsobu zaměstnávání odsouzeného, případně jeho účasti na pracovní terapii, vzdělávání anebo jiné náhradní činnosti, směřující k vytvoření předpokladů pro jeho soběstačný život v souladu se zákonem.
11. Podle § 36 odst. 1 vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška o VTOS“) platí, že *věznice na základě komplexní zprávy zvolí program zacházení, který pro odsouzeného považuje za vhodný. Přitom sleduje zejména minimalizaci identifikovaných rizik, která měla nebo mají souvislost s trestnou činností, popřípadě mohou mít vliv na páchání trestné činnosti v budoucnu.*
12. Podle § 38 odst. 1 písm. d) vyhlášky VTOS platí, že *úspěšnost plnění programu zacházení v oblasti cílů, jednotlivých aktivit, pořádku a kázně se vyhodnocuje zpravidla jednou za šest měsíců ve věznici se zvýšenou ostrahou.* Na základě odst. 2 téhož ustanovení musí být odsouzený prokazatelně seznámen s výsledky jeho vyhodnocení.
13. Podle § 39 odst. 5 vyhlášky VTOS platí, že *plnění programu zacházení, charakteristika osobnosti odsouzeného a možnosti jeho resocializace jsou vedle chování, jednání, postojů ke spáchanému trestnému činu a výkonu trestu jednou z rozhodujících skutečností při zařazování odsouzeného do přístupných skupin vnitřní diferenciaci.* Odst. 6 téhož ustanovení stanoví, že *přístupné skupiny vnitřní diferenciaci tvoří ucelený systém pozitivní motivace odsouzených. Ve vnitřním řádu se stanoví podrobnější podmínky vnitřní diferenciaci tak, aby odsouzený mohl být během výkonu trestu na základě změn v přístupu, v charakteristice osobnosti odsouzeného, v možnosti jeho resocializace, plnění programu zacházení, plnění povinností a chování a jednání v souladu, či nesouladu s vnitřním řádem postupně zařazován do jednotlivých skupin.* Odst. 7 dále stanoví, že *o zařazení a o změně zařazení odsouzeného do přístupné skupiny vnitřní diferenciaci rozhoduje ředitel věznice nebo jeho zástupce na základě doporučení odborných zaměstnanců (§ 8 odst. 1), zpravidla při hodnocení programu zacházení.*
14. Právní úprava PSVD je poměrně stručná a lze z ní dovodit jen to, že PSVD je motivačním faktorem, jehož cílem je pozitivně motivovat odsouzené, aby plnili stanovený program zacházení, řádně plnili své povinnosti a v důsledku toho požívali výhody, které jsou v jednotlivých třídách PSVD stanoveny. O zařazení do konkrétní třídy PSVD rozhoduje

ředitel věznice na návrh odborných zaměstnanců. Bližší úprava PSVD je vyhrazena interním předpisům věznic. Konkrétně v nyní řešené věci je rozhodující čl. 28 vnitřního řádu, který vymezuje podmínky, jenž musí odsouzený splnit, aby mohl být zařazen do konkrétní třídy PSVD. Jednotlivé výhody plynoucí ze zařazení do jednotlivých tříd PSVD jsou popsány v odst. 11 až 19. Namátkou lze zmínit, že odsouzení zařazení do I. PSVD mohou sledovat televizní programy do 24 hodin, ředitel věznice u nich může podat návrh na podmíněné propuštění, mohou realizovat vycházky v rozsahu až 1,5 hodiny, mohou obdržet povolení k jednorázovému nákupu až do výše 800 Kč, jsou přednostně zařazováni do práce apod. Tyto výhody mohou odsouzení zařazení do II. PSVD požívat jen výjimečně s tím, že jinak mohou sledovat televizní programy do 23 hodin a lze jim umožnit jednorázový nákup do výše 600 Kč. Odsouzení zařazení do III. PSVD výhody popsané v rámci třídy I nepožívají s výjimkou sledování televizních programů do 22 hodin a umožnění jednorázového nákupu do výše 400 Kč. Z uvedeného vyplývá, že rozhodování o zařazení odsouzeného do PSVD se dotýká práv odsouzených.

15. Z citovaného § 39 odst. 7 vyhlášky VTOS vyplývá, že ředitel věznice rozhoduje toliko o zařazení a o změně zařazení odsouzeného do konkrétní třídy PSVD na základě doporučení odborných zaměstnanců, a to zpravidla při hodnocení programu zacházení nebo např. v souvislosti s uložením kázeňského trestu. Pokud však ředitel věznice, resp. odborné osoby dospějí při vyhodnocení programu zacházení k závěru, že nebyly splněny podmínky pro přeřazení odsouzeného do jiné třídy PSVD, nepředpokládá právní úprava ani vnitřní řád žádnou aktivitu ředitele věznice natož pak vydání rozhodnutí, kterým by ředitel věznice potvrdil dosavadní zařazení žalobce do konkrétní třídy PSVD. Do jednotlivých tříd nejsou odsouzení zařazováni s předem určeným časovým omezením, nýbrž do doby, než bude rozhodnuto o tom, že splnili podmínky pro přeřazení do jiné třídy PSVD, ať přísnější či mírnější. Povaha rozhodnutí ředitele věznice o zařazení do PSVD tak pro nyní řešenou věc nemá význam. Přesto však nepřeházení odsouzeného při vyhodnocení programu zacházení může mít vliv na práva odsouzeného, zejména pokud se domnívá, že splnil podmínka pro přeřazení do jiné třídy PSVD (zpravidla mírnější) a měl by tak požívat výhod, které tato třída s sebou přináší. V takovém případě zbývá dotyčného k ochraně jeho práv toliko zásahová žaloba podle § 82 s. ř. s.
16. Právě taková situace nastala v nyní projednávané věci, neboť žádné rozhodnutí o přeřazení žalobce do jiné třídy PSVD nebylo vydáno. Ředitel věznice a příslušný vychovatel totiž dospěli k závěru, že žalobce nesplňuje podmínky pro přeřazení do I. PSVD a zůstane zařazen v II. PSVD. Na základě uvedeného krajský soud dospěl k závěru, že nezařazení žalobce do I. PSVD může být z povahy věci nezákonným zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s.

K námitce, že se skutek dne 22. 4. 2021 nestal

17. K této námitce krajský soud k důkazu provedl výpis z VIS z 11. 8. 2021, z něhož zjistil, že dne 22. 4. 2021 do něj byl Bc. J. B. zapsán negativní poznatek následujícího znění: *Dne 22. 4. 2021 v cca 10:35 hod. jsem spolu s ŘV a VOV v rámci kontroly pořádku na celách ve věznici provedl kontrolu cely č. 304/9. odd. Při vstupu na celu jsem zaznamenal, že ods. Strubař má v rozporu s VŘV na konstrukci postele pověšené civilní oblečení, které má mít uložené ve skříňce. Tuto situaci jsem vyřešil napomenutím a vyzval jsem ho, ať si civilní oblečení poskládá do své skříňky, což učinil.*
18. Ze záznamů ze dne 14. 7. 2021, 21. 7. 2021 a 26. 7. 2021 sepsaných Mgr. M., Ing. T. a Bc. B. soud zjistil, že jmenovaní v nich shodně popsali, že se dne 22. 4. 2021 cca v 10:35 až 11:00

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

účastnili kontrol pořádku na celách a že při vstupu na celu č. 304 na 9. oddíle zjistili, že žalobce měl pověšen civilní oděv přes konstrukci postele a že tato okolnost byla vyřešena formou negativního poznatku.

19. Z denního rozkazu ze dne 22. 4. 2021 a ze záznamů o průchodech bylo zjištěno, že Ing. T., Bc. B. a Mgr. M. vykonávali službu.
20. Z kamerového záznamu a připojeného úředního záznamu ze dne 2. 9. 2021 soud zjistil, že se uvedení příslušníci společně s ředitelem věznice Mgr. M. účastnili prohlídek cel na 9. oddíle. Na záznamu je vidět, že uvedené osoby vstupují postupně do jednotlivých cel. Dále jsou na kamerovém záznamu zachyceni dva zaměstnanci žalované, kteří se v době kontrol pohybovali na chodbě, a to Bc. J. D. a Bc. L. P.
21. Z úředního záznamu ze dne 17. 8. 2021 sepsaného Bc. J. D. soud zjistil, že jmenovaný u kontroly cely žalobce nebyl přítomen, proto mu o údajném prohřešku žalobce není nic známo. Potvrdil však, že dopoledne, kdy na této cele byl ubytován také žalobce, tato kontrola skutečně proběhla. Ze záznamu ze dne 23. 8. 2021 vyplynulo, že Bc. P. kontrolu cely žalobce viděl z chodby skrze otevřené dveře cely a slyšel, jak se Bc. B. ptal přítomných, či je ten oděv přehozený přes postel, načež odpovídal žalobce, že jeho. Následně byl žalobce upozorněn na to, že civilní oděv má být uložen ve skřínce. Žalobce dle Bc. P. pokynu uposlechl.
22. Z úředních záznamů ze dne 1. 9. 2021 a záznamu ze dne 2. 9. 2021 vyplývá, že při prošetřování žalobcových stížností k této věci byli vyslechnuti odsouzení, kteří dne 22. 4. 2021 byli umístěni na stejné cele jako žalobce, avšak žádný z nich si nedokázal vzpomenout, zda se uvedeného dne uskutečnila kontrola cel a zda bylo žalobci něco vyčítáno.
23. Z výpovědi svědka Ing. T. soud zjistil, že kontrolu cel vykonával pravidelně, jednalo se o rutinní činnost. Svědek si předně na žádnou kontrolu týkající se žalobce nevzpomněl. Poté, co mu soud předestřel obsah úředního záznamu ze dne 21. 7. 2021, si svědek na věc vzpomněl. Uvedl, že by rozhodně by úřední záznam nepsal, pokud by k události nedošlo, a že před kontrolou konkrétní cely je známo, kdo je na cele ubytován, avšak kdo se v ní zrovna nachází, je věcí náhody, protože odsouzení mohou být např. v kulturní místnosti. Kontrola může výjimečně proběhnout i tak, že se odsouzení před jejím započítím přemístí do kulturní místnosti.
24. Z výpovědi svědka Mgr. M. soud zjistil, že kontrol cel se účastnil pravidelně. Na kontrolu ve vztahu k žalobci si předně vzpomněl jen velmi matně, kdy takto věděl, že se nějak týkala oblečení. Poté, co mu soud předestřel obsah úředního záznamu ze dne 26. 7. 2021, svědek uvedl, že když záznam napsal, může na něj odkázat. Z jeho výpovědi dále soud zjistil, že přemístit odsouzené před zahájením kontroly cely není nutné, ale nelze to vyloučit.
25. Po provedeném dokazování lze učinit následující závěr o skutkovém stavu: Dne 22. 4. 2021 byl žalobce při kontrole cel upozorněn na to, že má civilní oděv zavěšen přes konstrukci postele, čímž porušil vnitřní řád věznice Mírov, načež byla tato událost formou negativního poznatku zaznamenána do VIS. Tento závěr vyplývá zejména z výpovědí svědků M. a T. S ohledem na časový odstup a s přihlédnutím k tomu, že výkon kontrol byl rutinní činností, je dle názoru soudu přirozené, že si oba svědci na věc sami od sebe nevzpomněli, resp. že si vzpomněli jen velmi matně. Skutečnosti uvedené jimi v písemných záznamech však po jejich předestření bez zaváhání potvrdili. O věrohodnosti svědků a jejich výpovědí nemá soud důvod pochybovat. Jejich výpovědi jsou souladné též s úředními záznamy sepsanými

vychovatelem P. a inspektorem B. Kamerový záznam prokazuje, že se zmíněného dne prohlídka cel opravdu uskutečnila, kdo ji vykonal a kdo jí byl přítomen. Nepřímo tak podporuje závěry vyplývající z úředních záznamů osob vykonávajících prohlídku, tak i vychovatele Bc. P., který prohlídku celý žalobce nejen dle svého vyjádření, ale i dle kamerového záznamu, viděl z bezprostřední blízkosti, a rovněž potvrzuje výpovědi svědků. Soud nesouhlasí s tím, jak žalobce hodnotil výpovědi odsouzených, kteří s ním dne 22. 4. 2021 sdíleli celu. Ti totiž zcela jasně vypověděli, že si na věc nepamatují, nikoliv to, že by se událost nestala. Tvrzení odsouzeného A. (viz úřední záznam ze dne 1. 9. 2021) o tom, že odsouzení se vždy při kontrole cely nacházejí v kulturní místnosti, bylo vyvráceno výpovědi svědků. Ani z kamerového záznamu nevyplývá, že by před zahájením kontroly byli odsouzení z té konkrétní cely přemístěni.

26. Závěrem k otázce, zda se skutek stal, krajský soud uvádí, že výslech svědků M., T., P. a B. žalobce nenavrhl. Soud jejich výslech provedl, protože jej NSS ve zrušujícím rozsudku vybídl k respektování zásady bezprostřednosti. Soud tak nebyl ohledně jejich výslechu vázán návrhem žalobce. Soud v rámci přípravy jednání z úředních záznamů uvedených výše zjistil, která z osob si k řešené události vůbec něco pamatovala, a tak určil okruh osob, které by reálně mohly přispět k objasnění skutkového stavu, resp. u kterých to bylo možné rozumně očekávat (obdobně jako v trestním řízení orgán činný v trestním řízení z úředního záznamu o podání vysvětlení zjišťuje, zda má význam dotyčného v pozdější fázi řízení vyslýchat jako svědka). Takto soud určil čtyři osoby, které předvolal. Jednalo se o osoby provádějící kontrolu dne 22. 4. 2021 a vychovatele P., který kontrolu sledoval z chodby. Jedná se navíc o přímé svědky. Posledně uvedený svědek a svědek B. se sice omluvili a jejich výslech nakonec neproběhl, avšak výpověď přímých svědků M. a T. objasnila skutkový stav dostatečně, a tudíž bylo nadbytečné jednání odročovat a znovu se pokoušet oba svědky vyslýchat. Výslech odsouzených, kteří s žalobcem sdíleli celu dne 22. 4. 2021, soud neprovedl, protože i ze shora uvedeného úředního záznamu vyplynulo, že si celou záležitost nevybavují. S přičtením časového odstupu tak nebylo možné reálně očekávat, že by jejich výslech byl pro objasnění věci užitečný. Totéž platí o vychovateli D., který v úředním záznamu prohlásil, že samotnému incidentu přítomen nebyl. Výslech žalobcem navrženého svědka, vychovatele Z., soud neprovedl, protože z kamerového záznamu vyplynulo, že v době kontrol nebyl přítomen na chodbě, ve které byla i cela žalobce. U dané události tedy nebyl osobně přítomen a jeho výpověď proto zjevně nemohla mít patřičnou relevanci ve vztahu k otázce, zda se inkriminovaný skutek opravdu stal.

K námitce nepřiměřenosti

27. K této námitce soud ze sdělení žalované ze dne 27. 7. 2021 zjistil, že žalobce nesplňuje podmínky k přeřazení do I. PSVD *zejména* s ohledem na negativní poznatek o události ze dne 22. 4. 2021, tj. bagatelní jednání, pro které nebyl dán důvod k zahájení standardního kázeňského řízení.
28. Z výpovědi svědka T. soud zjistil, že žalobce patřil mezi problémové odsouzené, neboť vždy stál v opozici. Ohledně události ze dne 22. 4. 2021 se podle svědka sepsal toliko negativní poznatek, protože se jednalo o banální záležitost oproti jiným skutkům, které se ve vězení dějí. Podobné skutečnosti se do VIS běžně zapisovaly. O porušení vnitřního řádu se jednalo. Negativní poznatek slouží jako podklad pro hodnotící komisi složenou z vychovatelů, psychologů, sociálních pracovníků, speciálních pedagogů. Informace o chování odsouzených jim poskytuje také dozorcí služba.

29. Z výpovědi svědka M. soud zjistil, že žalobce byl inteligentní, avšak kverulant, který měl potřebu neustále něco rozporovat. Personál věznice nesl nelibě, když se žalobce vracel zpět z jiné věznice. Svědek vysvětlil, že zavěšené oblečení brání průhledové kontrole cely zaměřené na pořádek, neporušenost mříží, zdíva atd., která tak nemůže být vykonána a příslušník musí vstoupit do cely z chodby, což je vždy rizikové z hlediska bezpečnosti. Žalobce hodnotila komise složená z odborníků, kteří o žalobci měli poznatky a zkušenosti. Vycházeli také z tzv. dílčích operativních poznatků, což jsou skutečnosti, které odsouzení ale i příslušníci z důvodu zejména bezpečnosti nechťejí sdělit do úředního záznamu.
30. Z úředního záznamu o výpovědi odsouzeného A. (viz úřední záznam ze dne 1. 9. 2021) soud zjistil, že žalobce byl problémový, měl neustále potřebu se s někým hádat.
31. Z výpisu z VIS za období od 23. 10. 2020 do 29. 7. 2021 vyplynulo, že žalobce má za dané období evidovány dva negativní poznatky (včetně nyní řešeného) a jednu kázeňskou odměnu.
32. Podle čl. 28 odst. 4 vnitřního řádu platí, že *přerážení odsouzeného v rámci PSVD se provádí zpravidla při hodnocení programu zacházení, pokud se nejedná o přerážení v souvislosti s uložením kázeňského trestu. Návrhy na přerážení odsouzených v rámci PSVD jsou podávány příslušným vychovatelem nejdříve po uplynutí lhůt stanovených pro jednotlivé PSVD na základě individuálního posouzení odsouzených.*
33. Odst. 6 dále stanoví, že *do I. PSVD se zařazují odsouzení, kteří převážně aktivně plní PZ i své další povinnosti, chovají se a jednají v souladu s vnitřním řádem, a kteří se aktivně ve spolupráci se zaměstnanci podílí na činnostech souvisejících s organizací života ve věznici nebo mimo ni.*
34. Konečně odst. 9 písm. a) vnitřního řádu stanoví, že *do I. nebo II. PSVD se přeřadí odsouzení vždy o jeden stupeň, přičemž lhůta pro přerážení z II. do I. PSVD je nejdříve po uplynutí dvou hodnotících období, pokud vzorně plní všechny stanovené povinnosti, nespáchali žádný kázeňský přestupek nebo jim byly dříve uložené kázeňské tresty zhlazeny a vyhovují kritériím, a nejedná se o odsouzené k výjimečnému trestu odnětí svobody. U odsouzených k výjimečnému trestu odnětí svobody je to po uplynutí nejdříve čtyř hodnotících období, pokud jsou zařazeni do věznice s ostrahou do oddělení s vysokým stupněm zabezpečení a do věznice se zvýšenou ostrahou.*
35. Dále je nutné připomenout již citované ustanovení § 39 odst. 5 vyhlášky VTOS, které stanoví, že *plnění programu zacházení, charakteristika osobnosti odsouzeného a možnosti jeho resocializace jsou vedle chování, jednání, postojů ke spáchanému trestnému činu a výkonu trestu jednou z rozhodujících skutečností při zařazování odsouzeného do prostupných skupin vnitřní diferenciaci.*
36. Odst. 6 téhož ustanovení stanoví, že *prostupné skupiny vnitřní diferenciaci tvoří ucelený systém pozitivní motivace odsouzených. Ve vnitřním řádu se stanoví podrobnější podmínky vnitřní diferenciaci tak, aby odsouzený mohl být během výkonu trestu na základě změn v přístupu, v charakteristice osobnosti odsouzeného, v možnosti jeho resocializace, plnění programu zacházení, plnění povinností a chování a jednání v souladu, či nesouladu s vnitřním řádem postupně zařazován do jednotlivých skupin.*
37. Odst. 7 dále stanoví, že *o zařazení a o změně zařazení odsouzeného do prostupné skupiny vnitřní diferenciaci rozhoduje ředitel věznice nebo jeho zástupce na základě doporučení odborných zaměstnanců (§ 8 odst. 1), zpravidla při hodnocení programu zacházení.*
38. K otázce namítané nepřiměřenosti krajský soud uvádí, že při zařazování do jednotlivých PSVD se vychází z doporučení odborných zaměstnanců. V rámci toho se hodnotí kritéria

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

jako je plnění programu zacházení, charakteristika osobnosti, chování odsouzeného, postoj ke spáchanému trestnému činu a k výkonu trestu. Žalobce byl zařazen do II. PSVD. Dle čl. 28 odst. 9 písm. b) vnitřního řádu mohl být do I. PSVD přeřazen, pokud by vzorně plnil své povinnosti, nespáchal kázeňský přestupek a vyhověl kritériím pro zařazení do I. PSVD.

39. Krajský soud zjistil, že žalobce skutečně dne 22. 4. 2021 porušil vnitřní řád, když si přes postel zavěsil své civilní oblečení, pročez tato skutečnost byla řešena formou negativního poznatku. Jakkoliv se může zdát, že se jedná o banální porušení předpisů, v poměrech věznice tomu tak není. Svědek T. jej sice za bagatelní označil, ale pouze a jen ve srovnání s jinými delikty, ke kterým ve věznici dochází (např. užívání drog). Význam žalobcova prohřešku, resp. rizika spojená s takovým jednáním výstižně popsal svědek M., který soudu vysvětlil, že zavěšení oblečení na mřížích či posteli brání výkonu pravidelné průhledové kontroly zaměřené na bezpečnost. Není tak možné operativně zjistit, zda je v cele dodržován pořádek, nedochází k porušování zdiva, mříží, k sebepoškození vězňů, či jinému nežádoucímu chování. Příslušník tak musí vstoupit do cely, což s sebou vždy nese bezpečnostní riziko. Podle názoru soudu se tak nejedná o bagatelní prohřešek, ale porušení důležitého pravidla upravujícího a zaručujícího pořádek ve věznici.
40. Další z okolností, které se v rámci úvah o přeřazení do příznivější PSVD hodnotí, je chování a postoj odsouzeného. Jakkoliv žalovaná žalobci ve sdělení ze dne 27. 7. 2021 sdělila, že neshledala důvod k jeho přeřazení do I. PSVD zejména s ohledem na negativní poznatek ohledně události ze dne 22. 4. 2021, užitě slovo *zejména* nasvědčuje tomu, že uvedený negativní poznatek, resp. incident, který jim byl zaznamenán, nebyl jedinou skutečností pro tento závěr. Důraz byl v tomto přípisě kladen na daný poznatek proto, že právě jeho se týkala stížnost, kterou žalovaná přípisem ze dne 27. 7. 2021 vyřídila.
41. Z výpovědí svědků M. a T., jakož i ze sdělení odsouzeného A. vyplynulo, že žalobce byl kverulantské povahy, měl potřebu vždy všechno rozporovat a neustále se hádat. Jeho chování tedy bylo problémové. Navíc chování žalobce hodnotila dle výpovědi svědků komise složená z odborníků (srov. § 8 odst. 1 vyhlášky VTOS), která o chování žalobce měla relevantní informace.
42. Podle názoru soudu nelze vnímat nepřeházení žalobce do I. PSVD jako nepřiměřené spáchanému prohřešku dne 22. 4. 2021. Jednak se nejednalo o bagatelní jednání, navíc dodržování vnitřního řádu je pouze jedním z kritérií, které se v rámci úvah o přeřazení hodnotí. Proto je nutné vzít v potaz také problémové chování žalobce. V návaznosti na to je nutné poukázat na to, že pro přeřazení do I. PSVD by se musel žalobce chovat vzorně, v souladu s vnitřním řádem a plnit všechny stanovené povinnosti. To se však dle shora uvedeného zjevně nedělo. Pro přeřazení žalobce do I. PSVD tedy nebyly splněny podmínky upravené vnitřním řádem věznice.
43. Krajský soud nesouhlasí s tím, že by nepřeházení žalobce do I. PSVD mělo mít za následek nemožnost požádat o podmíněné propuštění z výkonu trestu. Žalobce jako odsouzený takový návrh mohl podat dle § 88 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TrZ“), resp. podle § 331 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. Pokud snad žalobce měl na mysli to, že by k tomu nedal kladné stanovisko ředitel věznice, tak to je nutné toliko k předčasnému návrhu na podmíněné propuštění dle § 88 odst. 2 TrZ. Nicméně nepřeházení žalobce je důsledkem jeho chování během výkonu trestu a porušení vnitřního řádu. Tyto okolnosti by nepochybně zohlednil i soud rozhodující o podmíněném propuštění (srov. §

88 odst. 1 TrZ). Nepřeřazení žalobce do I. PSVD není sankcí. Jeho smyslem nebylo žalobce trestat, ale motivovat jej k tomu, aby dodržoval vnitřní řád a choval se vzorně. Teprve pak by mohl čerpat výhody stanovené pro odsouzené v I. PSVD. Proto je odkaz žalobce na § 47 odst. 2 zákona o VTOS nepřiléhavý.

44. Na základě shora uvedeného hodnotí krajský soud námitku žalobce jako nedůvodnou. Pro úplnost uvádí, že žalobcem navržený výslech vychovatele Z., který vyhodnocoval plnění programu zacházení soud neprovedl, protože plnění programu zacházení je toliko jednou z okolností, které byly hodnoceny při nezařazení žalobce do I. PSVD. V řízení bylo prokázáno chování žalobce během výkonu trestu a také skutečnost, že dne 22. 4. 2021 porušil vnitřní řád, tj. že neplnil vzorně své povinnosti, jak vyžaduje pro přeřazení do I. PSVD vnitřní řád. Výslech svědka Z. by byl proto nadbytečný.
45. Důkazy navržené žalovanou o negativním poznatku, který se vztahoval k incidentu ze dne 18. 6. 2021, sice soud provedl, ale učiněná zjištění nepovažoval za relevantní pro posouzení věci, protože nebylo prokázáno, že se měl tento skutek vůbec odehrát v hodnoceném období.

C. Závěr a náhrada nákladů řízení

46. Vzhledem k výše uvedenému krajský soud podle § 87 odst. 3 s. ř. s. žalobu zamítl.
47. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce v řízení úspěšný nebyl a žalované nad rámec její úřední činnosti žádné náklady nevznikly, proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Olomouc 16. července 2024

JUDr. Michal Jantoš v. r.
předseda senátu